

Sturen op gemengde wijken

Wordt er eigenlijk nog wel gestuurd op gemengde wijken? Is segregatie nog een thema bij gemeenten en corporaties? Neemt de concentratie van kwetsbare groepen toe in wijken met een goedkope woningvoorraad? Welke instrumenten worden nog ingezet om de gedachte van de gemengde wijk vorm te geven? Deze vragen stonden centraal in de deelsessies 'Sturen op gemengde wijken'.

In de Stedelijke Vernieuwing (1995-2015) was het bestrijden van tweedeling en segregatie de hoofddoelstelling van het beleid en herstructurering de oplossing. Nieuwe bewoners en 'het vasthouden van sociale stijgers' uit de wijk werden gezien als probaat middel om de leefbaarheid en het toekomstperspectief van oorspronkelijke bewoners te vergroten. In deze periode zijn in heel Nederland delen van wijken met veel sociale huurwoningen tegen de vlakte gegaan.

Onderzoek van André Ouwehand (OTB-TU Delft) in Zuidwijk (Rotterdam) laat zien dat de klassieke stedelijke vernieuwing veel heeft opgeleverd. Bewoners in die wijk zagen dat de instroom van vooral allochtone huishoudens in de bestaande sociale huurwoningen leidde tot leefbaarheidsproblemen en verlies van aanzien van de wijk door beperkt tuinonderhoud en kranten en lappen voor de ramen in plaats van gordijnen. Sloop-nieuwbouw werd positief gewaardeerd omdat het de leefbaarheid verbetert. Kopers van nieuwbouw zijn voor een groot deel ook allochtoon, maar het zijn volgens de bewoners 'nette mensen' die werken en een geregeld leven leiden. De bewoners hebben meer vertrouwen gekregen in de toekomst door de sloop-nieuwbouw, maar pleitten ook voor betaalbare sociale nieuwbouw.

Grootschalige herstructurering komt inmiddels niet meer voor. De economische crisis en de Woningwet hebben hier een stokje voor gestoken. Wordt 'sturing op gemengde wijken' nog als middel gezien om de draagkracht van de wijken te versterken? De zorg over toenemende concentratie van kwetsbare groepen en tweedeling in de samenleving neemt in ieder geval toe. Zowel de respondenten uit het Platform31-onderzoek 'Sturen op gemengde wijken' als de deelnemers van de werksessies geven dit aan. Passend toewijzen, Europese regelgeving en extramuralisering zijn volgens hen de belangrijkste redenen waarom de 'rugzak' van de nieuwe bewoner vaak iets groter is dan die van de vertrekkende oude.

Als de zorg over concentraties daadwerkelijk toeneemt en de gemengde wijk minder realiseerbaar wordt, is het noodzakelijk om meer aandacht te besteden aan het beheer. De toenemende diversiteit in wijken en de instroom van meer kwetsbare huishoudens kan leiden tot meer problemen in de wijk die niet vanzelf worden opgelost. Het is dan de vraag of het vangnet wel goed genoeg is georganiseerd. Het betekent dat er in kwetsbare wijken steviger moet worden samengewerkt door betrokken professionals uit alle sectoren en de discussie over de taakverdeling van de diverse instanties opnieuw moet worden gevoerd.

Het proefschrift van André Ouwehand verschijnt het eerste kwartaal van 2018.

Het Platform31-onderzoek 'Sturen in gemengde wijken' verschijnt begin 2018.